

بسته‌های خوشه‌ای؛ از طراحی تا تدوین

نویسنده:

دکتر علی اصغر...

استاد دانشکده مدیریت دانشگاه...

فاطمه رحمانی

دانشجوی دوره دکتری مدیریت دولتی دانشگاه تربیت مدرس

انتشارات میدانچی

زمستان ۱۳۹۶

۱۴۰۴۴۶۱

سرشناسه : پورعزت، علی اصغر، ۱۳۴۵-
عنوان و نام پدیدآور : بسته خط مشی؛ از طراحی تا تدوین/ نویسندگان
علی اصغر پورعزت، فاطمه رحمانی.
مشخصات نشر : تهران: انتشارات میدانچی، ۱۳۹۶.
شابک : ۲۳۰۰۰۰ ریال: ۸-۱۷-۷۸۱۴-۶۰۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی : فیا
فروست : مجموعه کتاب های آب: ۲.
رده بندی کنگره : ۱۳۹۷ هب/پ/۸۹۷
رده بندی دیویی : ۳۲۰/۶۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی : ۵۱۱۹۴۶۵

بسته خط مشی؛ از طراحی تا تدوین
مجموعه کتاب های آب: ۲

نویسندگان:
دکتر علی اصغر پورعزت
استاد دانشکده مدیریت دانشگاه تهران
فاطمه رحمانی
دانشجوی دکتری مدیریت دولتی دانشگاه تربیت مدرس

مدیر تولید: حسین کریمی
مدیر اجرایی: نازنین ابراهیمی
طراح جلد و صفحات داخلی: آتلیه انتشارات میدانچی
حروف فنی و صفحه آرایی: انتشارات میدانچی
قطب چاپ
نوبت چاپ: ۱۰، مرداد ۱۳۹۶
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
بها: ۲۳۰۰۰۰ ریال
شابک: ۸-۱۷-۷۸۱۴-۶۰۰۰-۹۷۸

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.
هرگونه کپی برداری و درج مطالب این کتاب در هیچ دیگر منوط به اجازه کتبی
ناشر بوده و طبق قوانین حمایتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، متخلفین
تحت پیگرد قانونی قرار خواهند گرفت.

دفتر مرکزی:
تهران، سهرودی شمالی
خیابان خرمشهر
پلاک ۲۹، طبقه ۲

پایگاه اینترنتی
WWW.DRMEIDANCHI.IR

تلفن: ۸۸ ۵۱۵۱ ۵۰

از مراکز پخش کتاب و کتابفروشی های تهران و شهرستان ها خواهشمندیم جهت دریافت امتیاز پخش
کتاب های انتشارات میدانچی فقط با تلفن ۸۸۵۱۵۱۵۰ تماس حاصل نمایند.

رویکرد سیستمی به پدیده‌های گوناگون، امکان نگاه فراگیر به آن‌ها را فراهم ساخته، اطلاعات جامعی را درباره مقدمات، ورودی‌ها، فراگرد، خروجی‌ها، پیامدها و اثر نهایی وجود آن‌ها، در اختیار مدیران و خط مشی‌گذاران قرار می‌دهد.

خط‌مشی، مسیر حرکت دولت را مشخص می‌کند؛ دولتی که با پدیده‌ها و موجودیت‌های گوناگون، مسائل متنوع و ساختاری پیچیده سروکار دارد؛ و هر زمان درگیر مجموعه‌ای از مسائل و مشکلات است. روال موجود چنین است که گویا میان چنین شرایطی را توجیه‌کننده تمایل به "رفتار تسکین‌دهنده" به جای "درمانگری" دانست!

دولتی که با فوج فوج مسائل و مشکلات مواجه شده سروکار دارد، بدیهی است که مسکن بدهد تا مجال بیابد "شاید فردا به درمان روی آورد" و در حقیقت این است که فردا، دغدغه‌ها و گرفتاری‌های خود را دارد! پس احتمالاً مجالی برای درمان گرفتاری‌های امروز ندارد!

بسته خط‌مشی، بر ضرورت نگاه سامان‌مند و سیستمی به پدیده‌ها دلالت داشته، بر آن است که "درمان خوب" باید همه‌جانبه و تحت نظر یک کمیسیون پزشکی، "همه‌من حریف" صورت پذیرد؛ کمیسیونی با تخصص‌های مکمل و متنوع که پدیده‌های مورد بررسی را از جنبه‌ها و حشمت‌اندازهای گوناگون بررسی و معاینه نماید و تدبیری جامع برای مواجهه با آن‌ها ارائه دهد.

هر بسته خط‌مشی، بسته‌ای است مشتمل بر چندین خط‌مشی مکمل و مفرم و متباین یکدیگر؛ خط‌مشی‌هایی که مجموعاً، از اهداف یک خط‌مشی اصیل و محوری حمایت می‌کنند و در همه مراحل خط‌مشی‌گذاری، هم‌نوا و یکپارچه، منسجم و متجانس و گسست‌ناپذیر جلوه می‌کند.

این نگاه به خط‌مشی، در امتداد رویکردی علمی به آزمایش خط‌مشی، توسعه یافته است؛ نگاهی که خط‌مشی را قابل آزمون دانسته و حتی در مواردی، آزمون آن را پیش از اجرا، لازم می‌داند تا پیامدهای آن سنجیده شوند و آسیب‌های اجتماعی آن به حداقل برسند!

در این رویکرد، چنین تأکید می‌شود که خط‌مشی ممکن است مجموعه‌ای از پیامدهای پیش‌بینی شده و پیش‌بینی نشده و خواسته و ناخواسته را در پی داشته باشد. هدف از تدوین بسته خط‌مشی، کاهش پیامدهای ناخواسته آن است. این کتاب با هدف جلب نظر متخصصان به ضرورت کاربست رویکرد سیستمی در هماهنگ‌سازی مجموعه خط‌مشی‌های مرتبط و مکمل تدوین شده است.

نویسندگان بر خود لازم می‌دانند که از استادان و همکاران ارجمند خود در هدایت و ارزیابی این اثر تشکر کنند؛ به ویژه از استادان ارجمند، دکتر سیدمهدی الوانی و دکتر محمدسعید تسلیمی و همکاران گرامی دکتر حسن دانا فرد، دکتر رحمت‌اله قلی‌پور و دکتر عباس منوریان که از آثار و دیدگاه‌های آنان، در تدوین نسخه اولیه این کتاب، استفاده فراوان شده است، سپاسگزاری می‌شود.

نویسندگان همچنین آقای وحید نجفی کلیانی، آقای امین معینیان و خانم مینا سادات هاشمی کاسوایی که متن اولیه کتاب را مقابل گرداند و اشکالات باقی مانده در آن را متذکر شدند، تشکر می‌نمایند.

علی اصغر پورعزت

فاطمه رحمانی

زمستان ۱۳۹۶

فهرست مطالب

فصل اول	۹
شکست خطمشی	۹
سپاه شکست خورده خطمشی گذاران	۹
خطمشی خوب	۱۰
عوامل شکست خطمشی	۱۷
شکست در شناسایی بنیان ها و کانون ها: شکل ز	۲۰
شکست در تعریف مسأله (کانون های مسأله خیر)	۲۱
شکست در صورت بندی خطمشی	۲۴
شکست در اجرای خطمشی	۲۶
شکست در ارزشیابی و یادگیری از خطمشی	۲۷
نتیجه بحث	۳۰
سوالاتی برای مطالعه بیشتر	۳۱
سوالات و پرسش های مهم	۳۱
کارگاه اول: درس آموزی از شکست	۳۲
فصل دوم	۳۳
مفهوم بسته خطمشی	۳۳
خطمشی به مثابه سامانه یا سیستم	۳۳
واژگان و مفاهیم رهنما	۳۳
بسته بندی خطمشی	۳۴
اهمیت بسته بندی خطمشی ها در مدیریت سطوح گسترده	۴۰

۴۱.....	الف) خط‌مشی‌های جامع، سازگار و یکپارچه
۴۳.....	ب) خط‌مشی‌های هم‌افزا و منسجم
۴۵.....	گسست خط‌مشی
۴۷.....	تحلیل وضعیت در دولت‌های خردگریز
۵۰.....	ساختار منطقی و زبانی متن بسته خط‌مشی
۵۱.....	ساختار حقوقی متن بسته خط‌مشی
۵۲.....	ساختار روشی بسته خط‌مشی
۵۲.....	ساختار سیستمی بسته خط‌مشی
۵۴.....	نتیجه بحث
۵۵.....	سوالاتی برای مطالعه بیشتر
۵۵.....	سوالات و پرسش‌های مهم
۵۶.....	کارگاه دوم - نگاه هماهنگ رو به پیشرفت
۵۹.....	فصل سوم
۵۹.....	فراگرد طراحی بسته خط‌مشی
۵۹.....	سامانه‌های هماهنگ
۶۰.....	واژگان و مفاهیم رهنما
۶۰.....	فراگرد تدوین بسته خط‌مشی
۶۳.....	شکل‌دهی طراحی تیم متخصصان حرفه‌ای
۶۳.....	ملاحظه و رصد خط‌مشی‌های مرتبط با موضوع هدف
۶۳.....	ارزشیابی خط‌مشی‌های موجود
۶۴.....	تعیین نارسائی‌های خط‌مشی در برابر مسائل و مشکلات عمومی
۶۵.....	تدوین خط‌مشی‌های جدید

۶۷.....	استقرار خط‌مشی‌های جدید در بسته خط‌مشی
۶۷.....	ارزشیابی و پیام‌سنجی اجرای بسته خط‌مشی
۷۰.....	بسته خط‌مشی و دانشگاه‌ها
۷۱.....	نتیجه بحث
۷۲.....	سوالاتی برای مطالعه بیشتر
۷۳.....	سوالات و پرسش‌های مهم
۷۴.....	کارگاه سوم - تدوین بسته خط‌مشی منطقه با فقر
۷۵.....	فهرست منابع و مآخذ